

SÜBJEKTİF İDEALİZM (1)

Değerli hocam, 17.-18. yüzyılda yaşayan İrlanda'lı piskopos ve filo-zof George Berkeley'in formüle etmiş olduğu 'sübjektif idealizm' konu-sunda İslâm'ın görüşü nedir? Bilindiği gibi bu görüşe göre Allah'ın iradesinden bağımsız madde yoktur. Tüm algılamalarımız Allah'ın ruhu-muza 'koyduğu' imajlardır. Allah'a emanet olunuz...

Cevap: Bu sorunun yanıtı, kader ve irade meselesinde anlatıl-maktadır. Şöyle ki: En'âm: 55/102, Zümer: 59/62. âyette: *“Rabbiniz Allah, işte budur. O'ndan başka tanrı yoktur. (O,) Her şeyin yaratıcısıdır. O'na kulluk edin, O her şeye vekildir.”* buyurulmaktadır. Allah'ın yaratması dışında kalan hiçbir şey yoktur. Bütün varlıklar O'nun ya-ratığıdır. En'âm Sûresinde *“Allah her şeyin yaratıcısıdır”* cümlesi, *“Cin-leri Allah'a ortak yaptılar”* (En'âm: 100) âyetinden sonra gel-mektedir. Bundan maksat, dün-yâda hayır tanrısı, şer tanrısı diye iki tanrı kabul eden Mecûsîliği red olabilir. Cinleri Allah'a ortak yapanlar kınan-dıktan sonra her şeyi Allah'ın yarattığı buyurulmak suretiyle, kâinâtta iki tanrı bulunduğu düşüncesi reddedilmiş olmaktadır. Kâinâtta Allah'ın yaratma dâiresi dışında kalan bir varlık ve oluş yoktur. Çünkü işlerin oluşumu, birtakım etkenlere bağlıdır. Bu etkenlerin yaratıcısı Allah'tır. Etkenle beraber gücün de bulunması, işin yapılmasını zorunlu kılar. Bu da Al-lah'ın, kulların işlerini de yaratmasını gerektirir. Allah'ın yaratma dâiresi içinde bulunan iş, birtakım sebeplere bağlıdır. Önce düşünce, sonra irâde, sonra güç fi'lin oluşma etkenleridir. Düşünce ve eğilim, insan bey-ninde mevcut birtakım yetilerle oluşur. Dış etkenler de düşünce ve eğilimleri uyandırır. Bu güçlerin hepsi İlâhî yasalar çerçevesinde oluşur. Şâyet insan beyinde Allah'ın yasaları çalışmasa ne düşünce, ne de irâde oluşur. Demek ki insanın yetilerini yaratan Allah'tır.

İnsan bir şeyi yapmak isterse onun için bir enerji gerekir. Bu enerji de yine beden içindeki ve dışındaki Tanrısal yasaların çalışmasıyla mey-dana gelir. Çünkü enerji besinlerle oluşur. Besinlerin sindirimi, beden organlarının çalışmasıyla olur. Besinleri Allah yarattığı gibi, bedendeki diş, dil, tükürük bezleri, boğaz, mîde, oniki parmak bağırsağı ve bütün sindirim siste-mini de hep Allah yaratmıştır ve bunlar Allah'ın koyduğu yasalarla çalış-maktadır. İşte dış ve iç etkenler birleşince eylem meydana gelir. İnsanın eylemlerini yaratan etkenler Allah'ın yaratması ile var olduğuna göre in-sa-nın eylemleri de dolayısıyla Allah'ın yarattığı şey-lerdir. Demek ki *“Allah her şeyin yaratıcısıdır”* genel hükmü, her şeyi olduğu gibi, insanın eylemlerini de kapsar.

(devamı yarın..)

SÜBJEKTİF İDEALİZM (1)

Perşembe, 04 Nisan 2019 00:00
